

Міністерство освіти і науки України

УКРАЇНСЬКА МОВА

10-11 класи

РІВЕНЬ СТАНДАРТУ

ПРОГРАМА

для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням румунською та молдовською мовами

10 КЛАС
(35 год., 1 год. на тиждень, резервний час - 5 год.)
Мовна змістова лінія

№ п/п	К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів
1.	1	<p style="text-align: center;">ВСТУП</p> <p>Роль мови у формуванні особистості. Мова як засіб самовираження.</p>	<p>Учень (учениця):</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>обізнаний</i> зі значенням мови у формуванні особистості; - <i>усвідомлює</i>, що мова є основним засобом самовираження; - <i>розрізняє</i> діалектне, просторічне і літературне мовлення; - <i>володіє</i> літературними нормами.
2 3 4 5 6	2 2 2 4 4	<p style="text-align: center;">ПОГЛИБЛЕННЯ І СИСТЕМАТИЗАЦІЯ НАЙВАЖЛИВІШИХ ВІДОМОСТЕЙ З ФОНЕТИКИ, ЛЕКСИКОЛОГІЇ, ФРАЗЕОЛОГІЇ, СЛОВОТВОРУ, ГРАМАТИКИ, ПРАВОПИСУ, СТИЛІСТИКИ</p> <p>Одиниці мови: основні звуки мовлення; значущі частини слова; слово; словосполучення; речення, складне синтаксичне ціле (текст).</p> <p>Основні норми української літературної вимови. Знаки письма. Складні випадки правопису ненаголошених голосних, м'якого знака, апострофа. Стилiстичні засоби фонетики.</p> <p>Морфологічна будова слова. Основні орфограми в коренях, префіксах та суфіксах. Творення слів. Стилiстичні засоби словотвору.</p> <p>Власне українські і запозичені слова. Пряме і переносне значення слова. Синонімічне багатство мови. Складні випадки слововживання. Роль фразеологізмів у мовленні. Стилiстичні можливості лексики та фразеології.</p> <p>Система частин мови, спільне і відмінне в них. Складні випадки словозміни і правопису різних частин мови. Стилiстичні засоби морфології: варіанти форм, експресивні форми тощо.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>дає</i> визначення граматичних понять, якими послуговуються на уроці; - <i>вiдшуковує, вилучає, розуміє і опрацьовує</i> в заданому аспекті необхідну інформацію в текстах (спираючись на опорні слова, поняття); - <i>використовує</i> іншомовні поняття – для зіставлення або автоматично; - <i>надає</i> висловлюванню того чи іншого емоційно-експресивного колориту; - <i>розгортає</i> аргументацію; - <i>поєднує</i> репліки в діалозі, якщо вони не тавтологічні; - <i>iмпровізує</i> мовлення; - <i>користується</i> внутрішнім мовленням; - <i>здатний</i> інформаційно та оцінно <i>передавати</i> мовлення іншої особи; - <i>має</i> навички використання універсальних (стереотипних для певної ситуації спілкування) висловлювань; - <i>готовий пояснити</i> по-українськи факти рідної мови, спільні з мовою українською або відмінні.
7		РОБОТА НАД ТЕМАМИ, ВИЗНАЧЕНИМИ ВЧИТЕЛЕМ	<p><i>Удосконалює</i> вміння здійснювати мовностилістичний</p>

		Дві години відводяться на контрольні роботи та їх аналіз.	аналіз, уживати вивчені засоби мови у власних усних і письмових висловлюваннях, а також набуття орфоепічних та орфографічних навичок.
--	--	---	---

МОВЛЕННЄВА ЛІНІЯ

Аудіювання	Говоріння	Читання	Письмо
<p><i>Тематичних радіо-, телепередач</i> на мистецькі, морально-етичні, екологічні теми (скеровується учителем).</p> <p><i>Рефератів</i> однокласників на актуальні морально-етичні, професійно-орієнтаційні, культурно-пізнавальні теми.</p> <p><i>Текстів</i> (окремих розділів) наукової і науково-популярної літератури з проблем стилістики морфологічних ресурсів української мови.</p>	<p><i>Усний твір</i> за прочитаною поза програмою художньою (науково-популярною) книгою, тема якої актуальна для формування особистості учня.</p> <p><i>Усний твір-роздум</i> у розмовному стилі на теми охорони довкілля, збереження генетичної пам'яті, охорони історичних пам'яток тощо.</p> <p><i>Виступ</i> з доповіддю про культуру мовлення сучасної молоді (проблеми культури мовлення в сучасному світі).</p>	<p><i>Текстів</i> на суспільно-політичну та соціальну тематику (<i>вибіркове читання</i> мовчки).</p> <p><i>Текстів</i> екологічної та релігійно-моральної тематики (<i>ознайомлювальне читання</i> мовчки).</p> <p><i>Текстів</i> з морально-етичної проблематики (вголос) з наступним їх обговоренням у формі дискусії.</p> <p><i>Текстів</i> навчальних посібників ("додаткової літератури") з проблем культури мовлення.</p>	<p><i>Слуховий диктант</i> з коментуванням складних випадків орфографії.</p> <p>Переказ науково-популярного (публіцистичного) тексту з творчим заданням, що передбачає висловлення учнем свого бачення проблеми (ситуації).</p> <p><i>Твір</i> (за складним планом) у публіцистичному стилі на теми особистої і суспільної моралі.</p> <p><i>Ділові папери</i>: резюме (коротка інформація про себе з метою...). Повторення вивчених ділових паперів (за вибором учителя).</p> <p><i>Тексти</i> на виявлення мовної компетенції і стилістичної вправності учня.</p> <p><i>Переклад</i> з румунської мови українською наукової статті (фрагмента).</p>

Орієнтовні теми з розвитку зв'язного мовлення

<i>Тематика текстів</i>	<i>Орієнтовні теми учнівських усних і письмових висловлень</i>
Національна самобутність української мови, її багатство і краса. Взаємозв'язок мови і мислення. Роль мови у формуванні особистості.	“Нам треба голосу Тараса”. І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь. Як мислю, так мовлю. “Заговори, щоб я тебе побачив”. День української писемності і мови.
Дружба і приятелювання. Сім'я. Любов – найбільше багатство. Батьківське і материнське щастя. Культура сімейних взаємин.	“Не остуди свого серця, дитино”. “Є в коханні і будні, і свята”. Якою я хотіла б бачити свою майбутню сім'ю. Матеріальні чи духовні статки тримають сім'ю?
Мистецтво спілкування. Мистецтво критики.	Чи сперечаються про смаки? Що таке комплімент і що він значить у людських стосунках? Скажи мені, друже, правду про мене. Уміти вислухати — це теж культура спілкування. Тебе вдарили в щоку — підставиш другу? Якщо я помилився в людині...
Як не втратити свого обличчя. Добре ім'я людини.	“Ти знаєш, що ти – людина...” Як постелишся, так і виспишся. Не лайся, то й не будеш облаяний. Зустрічають за одягом, проводжають за розумом.
Матеріальне й духовне в людському бутті. Загальнолюдські цінності. Пошук істини, сенсу буття.	“У щастя людського два рівних є крила...” “Наша ціль – людське щастя і воля”. В ім'я чого варто жити? Що значить для мене рідна земля. Якщо мене в світі закине доля... Совість – найкращий порадник.
Шляхи до життєвої гармонії. Бережімо собори своїх душ.	“Найогидніші очі порожні”. У що і в кого я вірю. Довір'яй, але перевіряй?
Творча суть людини. Прагнення до самовдосконалення і саморозвитку. Освіченість і висока моральність – ознаки інтелігентності.	Чи ж і мені потрібно посадити дерево, викопати криницю і зростити дитя? Якщо я знаю, що знаю мало... Кожна людина – талант, але не всім щастить його розкрити. Хто для мене зразок високої інтелігентності.
Народні традиції і звичаї, свята і обряди.	Свято першого снопа (Обжинки). Вечорниці колись і тепер. Свято Андрія (Первозваного). Сватання колись і тепер.

11 КЛАС

(35 год., 1 год. на тиждень, резервний час – 6 год.)

Мовна змістова лінія

№ п/п	К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів
1	1	<p align="center">ВСТУП</p> <p>Українська мова у сучасному світі. Міжнародна асоціація українців. “Просвіта” як громадська організація сприяння розвитку української мови. Періодичні мовознавчі видання.</p>	<p>Учень (учениця):</p> <ul style="list-style-type: none"> - володіє інформацією про місця проживання українців у світі, їх кількість, культурно-освітні умови життя, друковані та ін. засоби інформації тощо; - знає про аспекти діяльності МАУ, Всеукраїнського та місцевого товариства “Просвіта” ім. Т.Шевченка; - знає основні періодичні мовознавчі видання.
2	2	<p align="center">ПОГЛИБЛЕННЯ І СИСТЕМАТИЗАЦІЯ НАЙВАЖЛИВІШИХ ВІДОМОСТЕЙ З СИНТАКСИСУ, ПУНКТУАЦІЇ ТА СТИЛІСТИКИ (12 год.)</p> <p>Найважливіші відомості з синтаксису і пунктуації: словосполучення і речення, синтаксичні зв’язки в них, граматична основа речення, типи простих речень, члени речення, типи складних речень. Інтонавання різних типів речень.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Враховує</i> у спілкуванні “фактор адресата”, міру його обізнаності з темою мовлення; - <i>розташовує</i> раціонально елементи висловлювання у часі; - може <i>керувати</i> спілкуванням; - <i>вибудовує</i> висловлювання, які вестимуть мовлення до мети його автора; - <i>використовує</i> стилістичні засоби відповідно до стилю мови і його жанру; - <i>уміє</i> користуватися фразеологізмами і “крилатими висловами”; - <i>виконує</i> естетичний аналіз текстів; - <i>висловлює</i> художню критику; - <i>прогнозує</i> сюжетні ходи художнього тексту. - <i>удосконалює</i> вміння здійснювати мовностилістичний аналіз, уживати вивчені мовні засоби у власних усних і письмових висловлюваннях, а також закріплює пунктуаційні навички.
3	1	<p>Основні пунктограми у простому і складному реченнях, при прямій мові і діалозі.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>уміє</i> користуватися фразеологізмами і “крилатими висловами”; - <i>виконує</i> естетичний аналіз текстів; - <i>висловлює</i> художню критику; - <i>прогнозує</i> сюжетні ходи художнього тексту.
4	1	<p>Стилістичні засоби синтаксису. Варіантність синтаксичних одиниць як джерело стилістичного вираження тексту.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>удосконалює</i> вміння здійснювати мовностилістичний аналіз, уживати вивчені мовні засоби у власних усних і письмових висловлюваннях, а також закріплює пунктуаційні навички.
5	1	<p>Будова тексту.</p>	
6	1	<p>Стилї, типи і жанри мови. Основні документи, правила їх оформлення.</p>	
7	1	<p align="center">Культура і етика спілкування</p> <p>Побутове спілкування. Академічне й наукове спілкування.</p> <p>Ділове спілкування. Особливості ділового спілкування: регламентованість, результативність, особливості партнерських стосунків. Види слухання. Види ділового</p>	<p><i>Знає</i> етикетні формули (вітання, прощання, вибачення, згоди, відмови, пропозиції і т.д.); розуміє зміст понять рефлексивне і нереклексивне слухання; знає зумисні і незумисні жести, етику їх застосування; може орієнтуватися в мовленнєвих ситуаціях, коригувати обсяг, зміст і колорит свого мовлення залежно від них.</p>

8	2	<p>спілкування: ділова бесіда, ділові переговори, телефонна розмова.</p> <p>Невербальні (несловесні) засоби спілкування: міміка, жести, ситуація, час і місце спілкування.</p> <p>Основні якісні ознаки доброго мовлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> - багатство й різноманітність мовлення, джерела і умови досягнення; - чистота мовлення; - виразність, образність, яскравість мовлення, засоби їх досягнення; - зрозумілість (логічність), достатність мовлення; - точність мовлення; - правильність як основна ознака культури мовлення. <p>Культура писемного мовлення. Технічні і мовностилістичні вимоги до письмового тексту.</p>	<p><i>Уміє</i> характеризувати мовлення (усне чи писемне) за його відповідністю основним якісним ознакам мовлення; знає мовні засоби творення багатого, різноманітного, точного, виразного мовлення; збагачує індивідуальний словник, добирає українські відповідники до іншомовних слів; уміє виявляти нелітературні елементи у тексті (діалектизми, жаргонізми, канцеляризми, вульгаризми, плеоназми, слова-паразити і т. ін.), правити нелогічні тексти, коментувати причини неточності тексту, добирати доречний тон, зміст, форму висловлення.</p> <p><i>Знає</i> основні вимоги до письмового оформлення тексту, зокрема виділення абзаців, правила переносу слів з рядка в рядок, правила скороченого запису слів і загальноприйняті умовні скорочення.</p>
9	1		
10	3	<p style="text-align: center;">Основи ораторського мистецтва</p> <p>Диспут, його мета, форми і культура проведення, аргументування думок, мистецтво відповідати на запитання, види запитань (доброзичливі/недоброзичливі, коректні/некоректні, прості/складні, гострі), види відповідей (правильні /неправильні, короткі/розгорнуті, позитивні/непозитивні).</p> <p>Види ораторського мистецтва. Соціально-побутове, соціально-політичне, академічне, судове, церковно-богословське, діалогічне (спір, дискусія, диспут, бесіда, ділова нарада, інтерв'ю, прес-конференція, ділова гра, "круглий стіл", вечір запитань і відповідей – брей-ринг), парламентське, військове, торгове (реклама), лекційно-пропагандистське.</p>	<p>- <i>оволодіває</i> полемічними прийомами, знає норми культури спору, вміє доводити свою позицію, спростовувати помилкові тези опонента, вчиться давати відповіді на різноманітні запитання, ставити запитання, коректувати їх залежно від сприйняття співрозмовником;</p> <p>- <i>знає</i> види ораторського мистецтва, уміє (виголошувати) тексти-зразки кожного виду, бере участь у вечорах запитань і відповідей, диспутах, дискусіях, веде бесіду, бере інтерв'ю, пише публічну лекцію на морально-етичну, суспільно-політичну і т. ін. теми, виголошує її; виробляє ораторські навички, удосконалює природні й набуті вміння добре говорити; уміє складати план промови (доповіді, виступу і т. ін.), добирати фактичний і науковий матеріал, цитати, вивчає і знає словниковий мінімум термінів риторики.</p>
11		<p>РОБОТА НАД ТЕМАМИ, ВИЗНАЧЕНИМИ ВЧИТЕЛЕМ</p> <p>(5 год.)</p>	

МОВЛЕННЄВА ЛІНІЯ

Аудіювання	Говоріння	Читання	Письмо
<p><i>Текстів</i> довідково-методичної літератури з культури мовлення.</p> <p><i>Доповідей</i> однокласників за результатами їх науково-практичних досліджень зі складних для румуномовних учнів проблем культури української мови.</p> <p><i>Розповідей</i> запрошених у школу письменників, художників, журналістів, митців словесних і музичних жанрів тощо про роль праці у становленні творчої особистості.</p> <p><i>Інформаційних</i> радіо- і телевізійних <i>повідомлень</i> про внутрішньополітичні, міжнародні, економіко-правничі, спортивні, культурно-мистецькі та ін. теми.</p>	<p><i>Усний твір</i> за прочитаним художнім (публіцистичним, історичним т.ін.) твором.</p> <p><i>Монолог</i> про своє розуміння обов'язку батьків перед дітьми і дітей перед батьками.</p> <p><i>Диалог</i> про роль вищої освіти в самоутвердженні людини в сучасному суспільстві.</p> <p><i>Полілог</i> (дискусія) про книгу майбутнього як джерело наукових, виробничо-професійних та інших знань.</p>	<p><i>Текстів</i> (окремих розділів) науково-методичних посібників з практичної стилістики, зокрема стилістики тексту.</p> <p><i>Словникових статей</i> енциклопедичних, тлумачних лексикографічних праць.</p> <p><i>Нарисів</i> (художніх, публіцистичних) про відомих людей краю – наших сучасників.</p> <p><i>Рецензійна</i> нові книги, кінофільми, театральні вистави, художні виставки тощо.</p> <p><i>Оглядових</i> журнальних, газетних <i>статей</i> про культурно-мистецьке життя рідного краю, України, Румунії.</p> <p><i>Текстів</i> (фрагментів) перекладів українською мовою кращих художніх творів румунських письменників-класиків.</p>	<p><i>Слуховий диктант</i> з коментуванням (письмово) орфографічних, пунктуаційних та орфоепічних явищ у тексті.</p> <p><i>Переказ</i> текстів профорієнтаційної та наукової тематики.</p> <p><i>Тексти</i> з курсу української мови, стилістики і культури мови, між предметних зв'язків.</p> <p><i>Твір</i> на вільну тему з вільним структуруванням тексту (щодо композиційних частин).</p> <p><i>Ділові папери:</i> розписка, доручення, пояснювальна записка, заява.</p> <p><i>Конспектування</i> додаткової літератури з проблем культури мови.</p> <p><i>Переклад</i> українською мовою окремих розділів праць про румунські народні звичаї та обряди.</p>

Орієнтовні теми з розвитку зв'язного мовлення

<i>Тематика текстів</i>	<i>Орієнтовні теми учнівських усних і письмових висловлень</i>
Українська мова – державна мова України. Українська мова серед мов світу. Дво- і багатомовність. Українці в світі.	Мово моєї Вкраїни — що я без тебе? Скільки мов ти знаєш – стільки разів ти людина. Що тобі відомо про мовну практику української діаспори? Передай у спадок рідну мову!
Людина і Всесвіт. Земля – наш спільний дім. Проблеми урбанізації. Охорона довкілля.	Хай б'ється завжди зелене серце природи! Земля – наш спільний дім. Після мене – хоч потоп? Місто без села?
Здобуття незалежності й відновлення державності України.	Як Україна здобула незалежність. Поняття “козацька республіка”. Як козаки дітей своїх навчали.
Конституція України. Права й обов'язки громадян.	Мовні права й обов'язки громадян України. Щоб бути народним депутатом... Влада — не право, а обов'язок.
Суспільний розвиток України. Естафета поколінь. Політична система України.	Якою я бачу Україну через 20 років. Я в Україні майбутнього. Рада — не одноосібна влада.
Видатні українці.	Хто є для мене видатним українцем. Чи видатна людина — лише свого народу слава?
Надбання української літератури.	Шевченко і сучасність. Хто із сучасників вже великий поет (прозаїк)? Історія в українській художній літературі.
Загальнолюдські етичні цінності. Негативні моральні якості. Взаємини між людьми. Чоловіча й жіноча гідність.	Про межі добра і зла. У чому полягає чоловіча і в чому жіноча гідність. Я скажу йому (їй) Ви...
Краса і мода.	Якою має бути сучасна мода? Чи мода – це завжди краса? Мода у мові?
Освіта. Наука. Наукові відкриття українських учених. Проблеми вибору професії.	Що вам відомо про розвиток сучасних технологій в Україні (кібернетика, генна інженерія, інформатика)? Чи обов'язкова вища освіта сучасній людині? “Хто сказав, що все уже відкрито?”
Українське військо. Видатні українські воєначальники. Військовий обов'язок.	Захист Вітчизни – священний обов'язок кожного. Захищати — не лише воювати. Слово теж зброя.
Український спорт.	Що тобі відомо про спортивні досягнення українців. Мій улюблений вид спорту. Спорт — це шкільний урок фізкультури? Зі спортом — через усе життя.
Театри. Музеї. Музичне мистецтво. Кіномистецтво.	Кінофільм, який мені особливо сподобався. Чи театр – сучасне видовище? Хто для мене велична постать в українському музичному мистецтві. Мій музичний світ. Чи творите ви образи?